

# KREDITI ZA OBRATNA SREDSTVA

## Kratkoročni krediti

Ker se dajejo za opravljanje konkretnih poslov, je mogoče kratkoročne kredite razvrstiti v več osnovnih kategorij:

1. **Kreditni za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov.** V to skupino kratkoročnih kreditov spadajo kratkoročni krediti, ki se odobravajo za uvoz blaga iz inozemstva, za izvoz blaga v inozemstvo in za pripravo blaga za izvoz. Značilnost teh kreditov je, da jih odobravajo na temelju določenih dokumentov, in to vsem gospodarskim organizacijam, ki so pooblašene, da se ukvarjajo s temi posli. Z ustanovitvijo Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino prehajajo posli v zvezi s kreditiranjem zunanjetrgovinskih poslov čedalje bolj v njeno pristojnost.

2. **Kreditni za zaloge.** Te kredite odobravajo gospodarskim organizacijam za kritje nadnormalnih zalog surovin, nedokončane proizvodnje in končnih izdelkov. Po svojem značaju spadajo ti krediti med najpomembnejšo skupino kratkoročnih kreditov. To zato, ker je mogoče z njimi zelo učinkovito vplivati na gibanje zalog v gospodarstvu, in to tako glede skupnega obsega zalog kakor tudi glede njihove strukture.

3. **Kreditni za reguliranje prometa s kmetijskimi pridelki.** Tu imamo več posebnih vrst kreditov. Tako: a) kredite za odkup kmetijskih pridelkov dobivajo gospodarske organizacije, ko odkupujejo kmetijske pridelke od neposrednih individualnih kmetijskih proizvajalcev; b) kredite za nakup kmetijskih pridelkov dobijo gospodarske organizacije za pla-

čilo kmetijskih pridelkov, kupljenih od podjetij ali zadrug in c) kredite za zaloge kmetijskih pridelkov dobivajo gospodarske organizacije, ki se ukvarjajo s prometom s kmetijskimi pridelki, za kritje zalog kmetijskih pridelkov. Glede na občutljivost tržišča s kmetijskimi pridelki so ti krediti zelo važen instrument za vplivanje na gibanja na tem tržišču. V tej skupini kreditov se vodijo posebej zaradi svojega pomena na področju kmetijstva še krediti za avansiranje (plačevanje predumov) za kontrahirane kmetijske pridelke ter krediti za zaloge umetnih gnojil.

4. **Kreditni za kritje nelikvidne aktive in izgube.** To so dejansko krediti, ki naj pomagajo gospodarskim organizacijam, ki so zgušle v finančne težave, k njihovi sanaciji. Te kredite odobravajo banke po posebnem, bolj ostrem kriteriju ob zagotovitvi nujnih zavarovanj (jamstev in dr.) in s plačilom višjih obresti kakor so normalne.

5. **Kreditni trgovini in združnim organizacijam za dajanje potrošniških kreditov.** Te kredite odobravajo kot posebne namenske kredite tistim trgovinskim podjetjem in zadrugam, ki se v skladu s predpisi lahko ukvarjajo z dajanjem potrošniških kreditov delavcem in uslužbenecem ali individualnim kmetijskim proizvajalcem.

## Srednjeročni krediti

Razen kratkoročnih kreditov se gospodarstvu odobravajo tudi srednjeročni krediti. Do danes so določene naslednje vrste srednjeročnih kreditov:

1. za osvajanje nove proizvodnje,
2. za prodajo investicijske opreme na odplačilo v državi,
3. za prodajo investicijske opreme na odplačilo v inozemstvu,
4. za izvajanje del v inozemstvu,
5. za racionalizacije v proizvodnji,
6. za kritje izgub v kmetijstvu in
7. za kritje izgub v poskusni proizvodnji.

## Kreditni politično teritorialnim enotam

Politično teritorialnim enotam se odobravajo kratkoročna posojila za kritje določenih proračunskih izdatkov, in to samo v tistih primerih, ko teh izdatkov ni mogoče izvršiti zaradi časovnega neskladja z dotokom določenih proračunskih dohodkov. Ta posojila morajo biti vrnjena do konca leta, v katerem so bila izkoriščena.

## Kreditni prebivalstvu

Delavcem in uslužbenecem dajejo banke, trgovinska podjetja, obrtne zadruge in drugi: a) kredite za nakup industrijskega blaga na odplačilo, b) za plačilo porodnih stroškov, bolezenskih stroškov in drugo, c) za nakup kurjave, č) za plačilo stroškov za letni dopust, d) za popravila stanovanjskih prostorov in f) za nakup avtomobilov.

Individualni kmetijski proizvajalci lahko dobijo kratkoročne kredite: a) za plačilo uslug pri obdelavi kmetijskega zemljišča in za popravilo mlatilnic, b) za nakup reprodukcijskega materiala in pitovne živine ter c) za nakup industrijskega potrošnega blaga.

Individualni kmetijski proizvajalci lahko dobijo preko zadrug srednjeročne kredite: a) za nakup cementa in drugega gradbenega materiala za gospodarske zgradbe, b) za nakup kmetijske opreme, c) za ureditev dolgoletnih nasadov in č) za nakup delovne in plemenske živine.

## Po knjigah in časopisih

### Statistični letopis FLRJ za l. 1957

Te dni je izdal Zvezni zavod za statistiko Statistični letopis FLRJ za l. 1957.

V primerjavi s Statističnim letopisom lanskega leta so sedaj vnešene tudi nekatere dopolnitve. Tako je priključeno novo poglavje »Družbeno upravljanje in samoupravljanje«, ki je bilo lani delno zajeto v poglavju »Družbena in državna ureditev«. Razen tega so novi tudi definitivni podatki o aktivnem prebivalstvu iz popisa l. 1953 kakor tudi podatki o uslužbenih v ustanovah in uradih po popisu v l. 1956. V poglavju »Kmetijstvo« so predvojnne serije v večini tabel zamenjala desetletna povprečja, objavljene pa so tudi nove tabele o indeksih kmetijske proizvodnje. Poglavje »Rudarstvo in industrija« je prav tako spremenjeno. Tu so objavljene nove tabele: o starostni strukturi pogonskih strojev v elektrarnah, o indeksih industrijske proizvodnje, dinamiki delovne storilnosti v industriji, o produktivnosti po republikah, o delavskem in jamskem učinku v premogovnikih, o potrošni električne energije in goriva v industriji. Razen tega so tudi poglavja »Gradbeništvo«, »Promet«, »Proračun«, »Plače«, »Pregled po okrajih« in »Pregled po mestih« dopolnjena z novimi tabelami in pregledi.

Statistični letopis je za približno 70 strani večji od lanskega. Koristno bo služil vsakomur, ker mu bo nudil potrebne podatke o vsem življenju v naši državi, kakor se izraža v statistiki. Letopis ima nad 630 strani. Stane 1000 din.

### Statistični podatki o družbenem upravljanju v zaječarskem okraju

Zavod za statistiko okrajnega ljudskega odbora Zaječar je izdal v okviru priprav na kongres delavskih svetov statistično

informacijo o družbenem upravljanju v gospodarstvu v l. 1956 in prvem tromesečju l. 1957 v zaječarskem okraju.

Publikacija vsebuje vrsto dragocenih podatkov o delavskih svetih in upravnih odborih, njihovi sestavi po spolu, kvalifikacijah, šolski izobrazbi, članstvu v političnih organizacijah in sodelovanju pri delu v organih ljudskega odbora itd.

### Priročnik za ocenjevanje del v jugoslovanski industriji s komentarjem

»Privredni pregled« in Zvezni zavod za delovno storilnost sta izdala prvo knjigo priročnika za ocenjevanje poslov, ki so jo napisali Ratko Vuković, inž. Nenad Mileusić in Ignjat Trajković.

Snov je v tem priročniku razdeljena na tri dele. V prvem je govora o uvajanju v ocenjevanje poslov, razložene so štiri metode ocenjevanja poslov, sistemi ocenjevanja poslov v tarifni politiki podjetja. V drugem delu je razloženo izvajanje analitičnega ocenjevanja po sekretariatu za delo. V tretjem delu so razloženi primeri opisa delovnih mest v 21 industrijskih vejah. Primeri so navedeni samo za delavce, ne pa tudi za uslužbence. Ta knjiga razlaga prvo etapo ocenjevanja — popis in opis delovnih mest.

Priročnik lahko služi kot vir in usmeritev strokovnjakom, ki se ukvarjajo s sodobno metodo za izboljšanje organizacije gospodarskih podjetij, vendar bodo našli v njem tudi člani organov delavskega upravljanja, vodje podjetij, sindikalni funkcionarji in vsi tisti, ki so neposredno zainteresirani odgovore na veliko število vprašanj, ki se pojavljajo pri ugotavljanju tarifnih postavk.

Cena kompletnega priročnika je 1500 din. Prva knjiga ima nad 260 strani.